

ДЕФОРМОВАНИЙ ТЕКСТ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РОБОТИ В ДІАЛЕКТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

8. Kilichenko, O. & Vovchok, Y. (2019). Socio-cultural Adaptation of Children of Migrants in the Process of Ethnographic Tourism. *Journal of History Culture and Art*. 8 (2). pp. 170–178. Available at: <http://kutaksam.karabuk.edu.tr/index.php/ilk>. doi:<http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v8i2.2103>[in English].

9. Osadchenko I. I. (2011). *Teoriia i praktyka sytuatsiinoho navchannia u pidhotovtsi maibutnix uchyteliv pochatkovoї shkoly* [Theory and practice

of situational learning in the training of future primary school teachers]. Uman 414 p. [in Ukrainian].

10. *Situatsionnyy analiz, ili Anatomiya Keys-metoda* (2002). [Situational Analysis, or Anatomy of the Case Method]. (Ed.) Surmyn, Ju.P. Kiev, 286 p. [in Russian].

11. *Chynnyky uspishnoi adaptatsii ditei VPO* [Factors of successful adaptation of children IDP] Available at: s78fbd8758b0cd0b7.jimcontent.com/.../Чинники%20адаптації%20дітей%20ВПО.pdf. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 25.03.2021

УДК 378.147:372.881

DOI:

Лариса Наконечна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки початкової освіти ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

ДЕФОРМОВАНИЙ ТЕКСТ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РОБОТИ В ДІАЛЕКТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Стаття присвячена актуальному питанню підготовки майбутніх учителів початкових класів до професійної діяльності в умовах діалектного мовного середовища. Автор розглядає один із засобів такої підготовки – текст і зокрема деформований текст, дає визначення поняття “деформований текст”, описує види деформованого тексту, аналізує мету їх використання та наводить приклади деформованих текстів, які можуть бути використані для підготовки учнів та студентів до роботи в діалектному середовищі.

Ключові слова: текст; деформований текст; професійна підготовка; майбутній вчитель початкової школи; заклад вищої освіти.

Лит. 6.

Larysa Nakonechna, Ph.D.(Philology), Associate Professor of the Primary Education Pedagogy Department Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

DEFORMED TEXT AS A MEANS OF PREPARING FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS TO WORK IN A DIALECT ENVIRONMENT

The article is addressing the topical issue of future primary school teachers training, which is meant to help them get ready for the professional activity in dialectal language environment. The author considers one of the means of such preparation – the text and in particular, the deformed text.

An analysis of theoretical and didactic works of domestic experts shows that many issues remain unresolved, and many of them – within the context of the proposed study. The problem is considered urgent due to several factors: the lack of thorough scientific and methodological research and recommendations for the use of deformed text in the educational process; the need to clarify the essence of the deformed text and its varieties; the need to consider the deformed text as a means of forming the culture of speech of future primary school teachers, as well as a means of preparing students for teaching in a dialect environment.

The purpose of the article is to outline and actualize the problem of using deformed text in the system of future primary school teachers training meant to prepare them for their professional activity, in particular, within the dialect environment.

The author defines the concept of a deformed text, describes its types, analyzes its purpose and gives examples of deformed texts that can be used to prepare students to work in a dialect environment. The author also analyzes the current primary school curriculum and concludes that working with deformed text not only contributes to the formation of the students' language culture and prepares them for professional activities, but also improves the methodological knowledge of future primary school teachers.

Keywords: text; deformed text; professional training; future teacher; elementary school; higher education establishment.

Постановка проблеми. В умовах нові виклики і вимоги, сучасна мовна освіта в сучасного суспільства, яке все Україні – як дошкільна, шкільна, так і закладів активніше ставить перед особистістю вищої освіти, спрямовується на всебічне

формування мовної особистості, котра належно і доречно послуговується мовними засобами відповідно до мовленнєвої ситуації, чітко і зрозуміло висловлює свої думки, якнайточніше вербально відтворює реакції своєї душі. Компетентність мовця виявляється у досконалому володінні мовою на всіх її рівнях: фонетичному, лексичному, морфологічному, синтаксичному, стилістичному, адже вони тісно взаємопов'язані, взаємодоповнюють один одного і повною мірою виявляються в усіх формах існування мови.

На досконалому вивченні літературної мови, розвитку зв'язного мовлення, а також на виробленні практичних навичок користування мовою у повсякденному житті особливо наголошується у чинних програмах середньої загальноосвітньої школи для 1–4-тих класів з української мови.

Найбільш ефективно, як стверджують педагоги, методисти і вчителі-практики, це завдання можна розв'язати завдяки роботі зі зв'язним текстом і зокрема деформованим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку мовлення на основі тексту – одне з першочергових у теорії і практиці навчання української мови. Вагомість його у навчальному процесі добре обґрунтована у працях багатьох педагогів – як вітчизняних, так і зарубіжних. Однак у сучасній українській лінгводидактиці, очевидно, оминають увагою поняття “деформований текст” з погляду його наукового обґрунтування, визначення сутності, як і аналізу принципів роботи з ним у початковій і середній школі. Натрапляємо більшою мірою на дидактичні матеріали (конспекти уроків, підбірка завдань) з коротким описом мети використання деформованого тексту і описом його різновидів [див., наприклад, 4]. Чи не єдина стаття, яка стосується власне роботи з деформованим текстом і на яку натрапили серед безлічі тих, які присвячені питанням суті тексту і роботи з ним, – авторства О. Компаній, Т. Бондар, Г. Пашковської [2]. Вважаємо, що питання роботи з деформованим текстом варте уваги як з боку вчителів, так і викладачів педагогічних коледжів та ЗВО.

Мета статті – окреслити й актуалізувати проблему використання деформованого тексту у системі підготовки майбутніх учителів початкової школи до професійної діяльності, зокрема, у діалектному середовищі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Безсумнівно, вчитель початкової школи, будучи першим учителем мови молодших школярів і тим,

хто вводить їх у складний багатогранний і насичений світ української літературної мови, повинен знати всі види тексту і володіти усіма прийомами роботи з ними. Адже саме на основі цієї синтаксичної єдності можна найбільш вдало продемонструвати і пояснити функціонування усіх мовних одиниць і явищ, збагачувати їхній словниковий запас, навчати їх монологічного і діалогічного мовлення, розрізняти тексти за стилями мовлення і створювати власні тексти, зважаючи на комунікативну мету та мовленнєві обставини. Адже текст – це ідейно-тематична цілісність, що має певний пізнавальний і виховний зміст, формує як загальні комунікативні, так і професійно-комунікативні компетентності. “Уміння уважно сприймати, адекватно розуміти й інтерпретувати, відтворювати й створювати змістовно насичені, структурно й граматично досконалі тексти становлять основу комунікативної компетентності школярів, є визначним чинником розвитку їхньої мисленнєвої та мовленнєвої культури” [2, 89].

Уміння вчителя ознайомити своїх учнів з характерними особливостями зв'язних висловлювань є запорукою розуміння учнями чужих текстів і створення власних. Робота з типами тексту, його структурою, метою і темою, засобами зв'язку окремих речень сприяє не тільки формуванню мовленнєвих умінь і навичок учнів, але й розумінню змісту і побудови тексту, розвитку логічного мислення, вмінню структурувати і виділяти основне.

Підготовка вчителів початкової школи до професійної діяльності загалом, як і до роботи з текстом, звичайно, повинна узгоджуватися з чинним Державним стандартом початкової загальної освіти, а також вимогами чинної навчальної програми і відповідними методичними рекомендаціями. Адже завдання з використанням текстів для розвитку зв'язного мовлення учнів у початковій школі з кожним роком ускладнюються. Починається робота з текстом у “дубукварний і букварний періоди навчання, коли учні ще недостатньо опанували грамоту, вони з допомогою вчителя вчать сприймати текст на слух (аудіювання)” [6, 3]. Другокласники вже вчать будувати “розповіді, описи за малюнком і запитаннями, серією малюнків, даним початком, опорними словами тощо, а також редагувати деформовані речення і тексти з 3–4 речень, що передбачає перестановку окремих речень; вилучення речення, що не відповідає темі” [6, 5, 23]. Трьокласники вчать “будувати письмові висловлювання, переказуючи тексти, створюючи власні зв'язні висловлювання на основі запитань,

опорних слів, даного початку, плану тощо” [6, 6].

Уроки з розвитку зв'язного мовлення у 4-му класі спрямовані формування в учнів умінь “самостійно писати твори на основі своїх спостережень, вражень від екскурсії, з обґрунтуванням власної думки, аргументацією свого вибору, власною оцінкою героїв прочитаного тексту чи переглянутого фільму тощо. Учні вчать писати докладний переказ тексту за самостійно складеним планом. Можливе також ознайомлення з іншими видами переказів: стислим, вибірковим, творчим” [6, 6].

Уважаємо вартим зупинити свою увагу на підготовці майбутніх учителів початкової школи до роботи з деформованими текстами, що “допомагають усвідомити структуру зв'язного висловлювання, розвивають уміння передавати думки в певній послідовності, “бачити” недоліки та робити текст виразнішим тощо” [2, 90].

Цю продуктивну форму розвитку зв'язного мовлення пропонують учням 3–4-тих класів. Так, наприклад, учні третього класу вчать “самостійно впорядковувати деформований текст, упорядковувати частини тексту, окремих речень, добирати заголовки, власну кінцівку, переставляти частини за логікою загального змісту, вилучати зайві речення, що не відповідають темі тощо” [6, 35]. У четвертому класі робота з деформованим текстом передбачає “виявлення відсутніх абзаців, переставляння частин тексту, вилучення речень, які не відповідають темі, додавання кінцівки (заключного речення), заміна недоречно повторюваних слів, забезпечення зв'язку між реченнями та абзацами тексту; відновлення змісту деформованих речень” [6, 51, 53].

Досвід роботи з майбутніми учителями початкової школи засвідчує продуктивність використання цієї форми роботи щодо вдосконалення культури мовлення студентів, їхніх знань з української мови і методики її навчання у початковій школі.

Перш ніж розглядати власне форми роботи майбутніх учителів початкової школи з деформованим текстом, з'ясуємо суть цього терміна.

Деформація, в академічному тлумачному словнику української мови, визначається як “зміна форми або розмірів тіла під впливом прикладених сил чи нагрівання” [5].

На визначення терміна *деформований текст* ми не натрапили у жодному з доступних нам словників. У праці О. Компаній та ін. [2] сказано, що “деформований текст” – це “витвір усного або письмового мовлення з певними пошкодженнями:

з пропусками слів, порушенням порядку розташування речень, частин, повтори тощо” [2, 90].

Ми, виходячи з вищерозглянутих характеристик цього різновиду тексту, формуємо власне визначення поняття *деформований текст* і трактуємо його як “зв'язний текст, що має ознаки порушення структури, семантичних зв'язків між частинами (реченнями, абзацами), недоліки змістового плану і лексично-граматичного оформлення” [3].

Як вказує Н. Клочко, “редагування деформованих текстів допомагають розвивати ... навички аналітико-синтетичної переробки інформації. Ці навички є основою мислення людини, бо спонукають до аналізу будь-якого завдання на складові частини, визначення суті завдання, знаходження помилок, у разі наявності, та узагальнення результату” [4].

“Педагогічна практика засвідчує, що робота над деформованим текстом реалізується на основі певної низки дій: доповнення, відновлення та редагування. Доповнення передбачає заповнення пропусків у тексті, в якому слова через певний інтервал (наприклад, кожне сьоме слово) замінені крапками. Відновлення – розташування речень у певній послідовності. Редагування – один із видів (приймів) роботи учнів над текстом, його вдосконалення з позиції змістових та лінгвостилістичних помилок” [2, 90].

“Робота з деформованим текстом допомагає по-іншому глянути на відомий текст, оцінити правильність чи неправильність його побудови, словесного наповнення, смислових зв'язків між частинами, увиразнює змістові хиби, вчить писати свої зв'язні тексти (твори), розвиває словниковий запас” [3].

Студенти, виправляючи недоліки у тексті, окрім того, що розвивають уміння добирати найвідповідніший елемент, відчувати семантичні відтінки слів, редагувати, упорядковувати, мислити, отримують також позитивний психологічний заряд і досвід, адже вчать досягати поставленої мети, докладаючи певних зусиль, переконуються у своїй спроможності творити, конструювати.

Вважаємо, що вчителям не варто оминати увагою цю форму роботи з текстом. Адже усім, хто працює з дітьми, добре відомо, з яким зацікавленням і захопленням вони граються “в учителя”, правлять вірші чи пісні-небилиці (нісенітниця, перевертні) і таким способом шукають відповіді, вчать досягати мети. Адже “сучасний освітній процес, розширивши уявлення про учня, активно використовує методики, суть

яких можна пояснити афоризмом, висловленим ще в XIX ст. А. Дістервегом: "Поганий учитель підносить істину, гарний навчає її знаходити" [1, 24]. Переконані, що учитель, котрий сам перебуває у творчому пошуку, надихне до пошуків істини, до вдосконалення і своїх учнів.

"За чинною навчальною програмою з української мови для початкової школи роботу з деформованим текстом рекомендовано проводити на уроках української мови, починаючи з 2 класу. За програмою з літературного читання такої роботи не передбачено. На наш погляд, уміння і навички правити деформований текст, які учні здобувають на уроках української мови, доцільно закріплювати і вдосконалювати на уроках літературного читання, адже саме художні твори для дітей є хорошим джерелом відповідних завдань" [3]. Так само вважаємо за доцільне використання деформованих текстів під час опрацювання навчального матеріалу з інших дисциплін, адже ця багатогранна форма роботи дає можливість всебічно опрацювати текст на рівні змісту і на рівні мови.

Які ж різновиди деформованого тексту пропонують молодшим школярам? Н. Ключко, вчитель початкових класів, у посібнику "Редагування деформованих текстів" подає низку цікавих завдань, згрупувавши їх за дев'ятьма категоріями: 1) "доповнення речень тексту за допомогою малюнків", 2) "доповнення речень тексту потрібними словами", 3) "складання речень тексту з поданих слів", 4) "поширення тексту за допомогою другорядних членів речення", 5) "відновлення послідовності речень у тексті", 6) "визначення зайвих речень у тексті", 7) "виправлення мовленнєвих помилок у тексті", 8) "складання тексту за поданим початком", 9) "робота над текстами, які містять деформовані слова" [4].

Наведена класифікація засвідчує різноманітність завдань і доволі широкий обсяг роботи з деформованим текстом, також можливість творчого підходу, але все ж не вичерпує усіх можливих видів завдань. Окрім того, на наш погляд, з усіх перелічених різновидів власне деформованими текстами можна вважати типи 3, 5, 6, 7, 9.

На всій території України побутують місцеві говірки, тому вчителі початкових класів часто працюють з учнями, котрі є носіями діалектного мовлення. Отож навчаючи норм літературної мови учнів, у мовленні яких переважають діалектні елементи, учителю важливо брати до уваги говірковий фон, використовувати місцевий матеріал у дидактичних вправах, вводити його у тексти, зокрема і деформовані. З огляду на

літературну норму, тексти з діалектними елементами є так само деформованими, адже у діалектизмах завжди є відхилення від літературної норми. Відповідно, їх також можна і варто використовувати задля, по-перше, спостереження над тим, яку стилістичну роль виконують діалектизми в аналізованому тексті, по-друге, для виокремлення говіркових слів і підміни їх літературним відповідником, якщо це можливо.

У процесі підготовки пропонуємо студентам для опрацювання низку деформованих текстів, які сприяють, з одного боку, удосконаленню умінь працювати як зі змістом і структурою тексту, так і зі словесним його оформленням, а з іншого – формують методичні вміння працювати з деформованими текстами для молодших школярів.

Наведемо кілька таких завдань, які спрямовані на формування нормативного мовлення в умовах діалектного середовища західного регіону України:

1. Складіть зв'язний текст з поданих слів (кожен рядок, то окреме речення), знайдіть нелітературні слова і підмініть їх літературними:

до, пішли, ліса, ми, веснов
легонький, подув, вітерець
в, заспівали, всі, лісі, дерева
кожде, свою, співало, пісню, дерево.

2. Прочитайте. Розташуйте і запишіть речення за порядком, порівняйте свою відповідь з підказкою. Відшукайте деформовані слова і виправте їх.

"Він неохоче відповів: "А мені все одно. Кимнебудь". Казна коли, казна-де жив хлопчик Абихто. І прозвали його – Ніхто. Так і виріс хлопчик Абихто. Знехотя Абиніхто снідав і йшов кудинебудь, гуляв абизким, аж доки не набридало. Якось хлопчика запитали: "Ким ти хочеш бути?" Повертався додому, думаючи: "Будь щобудь, будь як-небудь...". Виріс, так і ні ким не став. Прокидався будь коли, вмивався аби як". (за Василь Струтинський "Казка про хлопчика Абихто").

Підказка:

"1) Казна-коли, казна-де жив хлопчик Абихто. 2) Прокидався будь-коли, вмивався абияк. 3) Знехотя Абиніхто снідав і йшов кудинебудь, гуляв аби з ким, аж доки не набридало. 4) Повертався додому, думаючи: "Будь що-будь, будь як-небудь...". 5) Якось хлопчика запитали: "Ким ти хочеш бути?" 6) Він неохоче відповів: "А мені все одно. Кимнебудь". 7) Так і виріс хлопчик Абихто. 8) Виріс і ніким не став. 9) І прозвали його – Ніхто"

ДЕФОРМОВАНИЙ ТЕКСТ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РОБОТИ В ДІАЛЕКТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

(Василь Струтинський “Казка про хлопчика Абихто”).

3. Відредагуйте текст. Зверніть увагу на відмінкові форми, з’ясуйте, у яких словах і на якому рівні літературна норма не збігається з діалектною.

А) “Ліг я спати. Сплю як камінь, сплю — не висиплююси. А мені сниться, що я десь у вишневім саду лежу та на сопівку граю. Вишині зацвіли, аж молоко капає, а я лежу та на сопівку граю” (Василь Стефаник “Майстер”);

Б) “Діти, як прийдуть братя, то не пустуйте, а тихонько сидіть, там на горні є медівники і цукор. Беріть собі кілька хочете, лиш будьте чемні” (Василь Стефаник “Давня мелодія”);

В) “Як поламаний патик, стояв коло майстра трембітар з довгою трембітою і трембітав сумними голосами, а від часу до часу приповідав:

- Ой, посподіюси діти неньку вирізьшити!” (Марко Черемшина “Грушка”);

Г) “У пригорщі брав би тото зелене село, леліав би, як дрібненьку запашну отаву, гладив би, як паву.

Дивіть, хитається межі горами, гей дубова колиска у віночку, чічки розкидає.

Хотів би тоті чічки позбирати, вітрові не дати, в садочку посадити. Та скільки разів рука за ними посягне...” (Марко Черемшина “Карби”);

Д) “Дзенькнуло відро, рипнув таборик — баба внесли молоко. Це нагадування про подію: я гоню корову.

Ліщиновий бук, хліб з смальцем в “Ізвестіях”, попереду Муньчин хвіст тудасюда — це лайфхаки, би чісом не забути де йдеш. Отварю воріціята.

- Ти чо стала, га? Худоба вже вся на поли, а вна сі гойдає” (Власта Власенко “Фантастика”).

Нам відомо, що вчителі Івано-Франківщини, котрі працюють з учнями-носіями виразного говіркового мовлення, використовують на уроках української мови і читання етнографічний матеріал, а також тексти з діалектизмами, що дозволяє не тільки зберігати і плекати культурне надбання мешканців краю, в якому зростають учні, але й навчати їх літературній мові через порівняння мовних елементів літературної і діалектної форм української національної мови. Так, учителька початкових класів Верховинської ЗОШ І-ІІІ ст. Івано-Франківської області розробила свою методику навчання на основі етнографічного матеріалу і пропонує своїм учням

посібнички з текстами, писаними місцевою говіркою, як-от:

- “Єк пустите коріннечко

У рідній земельці —

То так буде вам затишно,

Єк пташці в кубельці.

- Послухайте, люди добрі,

Єк хочете знати,

Єк то вміют у Верховині

Файно заспівати.

- Вас зустрінуть у Карпатах

Гуцульській гражди.

Ці оселі збудували

Поважні газди” (Оксана Стефюк “Абетка маленького гуцулятка”).

Такого типу вправи, що адресовані учням, можуть бути запропоновані і майбутнім учителям початкової школи як задля аналізу мовних одиниць, для роботи з деформованим текстом, так і як зразок дидактичного матеріалу.

Висновки. Отож робота з деформованими текстами сприяє запобіганню помилкам (змістовим, структурно-композиційним, лексико-граматичним, орфографічним), яких нерідко припускаються мовці, створюючи власні тексти, а також розвивають навички редагування та формування власного висловлювання у єдності змісту, структури та мовного оформлення, розвивають критичне мислення, виразність і точність мовлення, а в умовах діалектного середовища деформовані тексти є ефективним засобом формування літературного мовлення.

Уважаємо, що робота з деформованим текстом досить добре вписується у сучасну систему навчання, як школи, так і ЗВО, формуючи, окрім комунікативної компетенції, критичне мислення, спостережливість, розвиваючи логіку. Цілком погоджуємося з думкою про те, що “у рамках нової освітньої парадигми учня необхідно навчати не суми знань, а способів мислення, розвивати творчі здібності, уміння самостійно шукати нові способи розв’язання завдань, вільно здійснювати діяльність у стандартних і нестандартних ситуаціях” [1, 24].

Майже повна відсутність опису теоретико-методичних засад роботи з деформованим текстом спонукає до більш детального опрацювання цього питання, добору дидактичного матеріалу, розроблення відповідних методичних рекомендацій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бірюк Л., Пішун С. Парадигмальний підхід у формуванні комунікативної компетентності

майбутніх фахівців початкової школи. *Молодь і ринок*. Щомісячний науково-педагогічний журнал. Дрогобич, 2021. № 1 (187). С. 22–27.

2. Компаній О. В., Бондар Т. М., Пашковська Г. А. Робота з деформованим текстом на уроках української мови в початкових класах у контексті нової української школи. *Імідж сучасного педагога*, 2018. № 3. С. 89–92.

3. Наконечна Л. Б. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до використання у професійній діяльності деформованих текстів, 2020. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/16581/1/nakonechna_1.pdf (дата звернення 20. 03.2021).

4. Редагування деформованих текстів / Автор-упорядник: Ключко Н.В. Харків, 2013. 28 с.

5. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. К., 1970-1980. Т. 2. С. 259.

6. Українська мова. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/pochatkova-shkola/onovleni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli-1-4-klasiv> (дата звернення 13. 02.2021).

REFERENCES

1. Biriuk, L. & Pishun, S. (2021). Paradyhmalnyi pidkhid u formuvanni komunikativnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv pochatkovoї shkoly [Paradigmatic approach in the formation of communicative competence of future primary school

professionals]. *Youth and market*. Monthly scientific-pedagogical journal. Drogobych, Vol. 1 (187). pp. 22–27. [in Ukrainian].

2. Kompanii, O. V., Bondar, T. M. & Pashkovska, H. A. (2018). Robota z deformovanyim tekstem na urokakh ukraїnskoi movy v pochatkovykh klasakh u konteksti novoi ukraїnskoi shkoly [Work with deformed text in Ukrainian language lessons in primary school in the context of the new Ukrainian school]. *Image of a modern teacher*. Vol. 3. pp. 89–92. [in Ukrainian].

3. Nakonechna, L. B. (2020). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly do vykorystannya u profesiinii diialnosti deformovanykh tekstiv [Preparation of future primary school teachers for the use of deformed texts in professional activities]. Available at: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/16581/1/nakonechna_1.pdf (Accessed 20. March. 2021). [in Ukrainian].

4. Klochko, N.V. (2013). Redahuvannya deformovanykh tekstiv [Editing deformed texts]. Kharkiv, 28 p. [in Ukrainian].

5. Bilodid, I.K. (1970-1980). Slovyk ukraїnskoi movy: v 11 tt. [Dictionary of the Ukrainian language]. Kyiv, Vol. 2. p. 259. [in Ukrainian].

6. Ukrainska mova. Navchalna prohrama dlia zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv 1–4 klasy [Ukrainian language. Curriculum for secondary schools grades 1–4]. Available at: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/pochatkova-shkola/onovleni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli-1-4-klasiv> (Accessed 13 Febr. 2021). [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 26.03.2021

“Історія – це мати правди, наслідуює час, зберігає дії, свідок минулого, приклад і оголошення сучасності, попередження про майбутнє”.

*Мігель де Сервантес
іспанський драматург, поет*

“Ми не завжди можемо будувати майбутнє своєї молоді, але ми можемо будувати свою молодь на майбутнє”.

*Франклін Делано Рузвельт
32-й президент США 1933–45, демократ*

“..Поодинокі, недовголітня досвідченість, хоч би їй було сорок чи п'ятдесят років, ніщо перед досвідом кількох століть, в якому зосередилися результати педагогічної діяльності незчисленної кількості, принаймні таких самих, як і він, педагогів, між якими було багато видатних талантів та незвичайних осіб, які віддали всі свої сили справі виховання”.

*Костянтин Ушинський
український педагог*

